

Agnieszka Kotwica

Koszalińskie Wydawnictwo Kurtiak i Ley - historia i współczesność

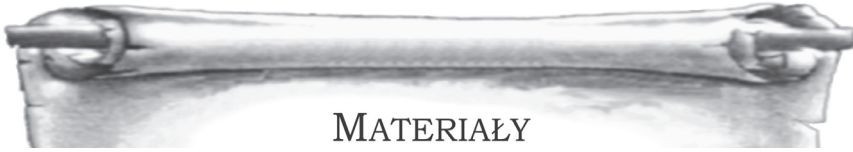
Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 4/4, 115-125

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MATERIAŁY

AGNIESZKA KOTWICA

*Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach*

KOSZALIŃSKIE WYDAWNICTWO KURTIAK I LEY – HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

„Centralny problem teorii i metodyki książkowej to poznanie książki jako organizmu kompleksowo odpowiadającego materialnym i duchowym potrzebom społeczeństwa. Właśnie potrzeby społeczne kształtowały książkę w historii, pobudzając myśl jej twórców, zachęcając do wciąż nowych rozwiązań, zapewniających najlepsze warunki czytania, przechowywania, rozprzestrzeniania książki, stwarzając wewnątrz niej ten duchowy klimat, tę sytuację harmonii i doskonałości, które zawsze odpowiadały najwyższym wyobrażeniom człowieka o pięknie” [Lachow, 1978, s. 46].

Książka jak każde dobro kulturowe zaczęła być gromadzona i przechowywana w specjalnie do tego przygotowanych placówkach – bibliotekach, ale jako obiekt nierzadko cenny, o dużej wartości estetycznej lub materialnej, stała się także eksponatem muzealnym. Muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiąganie zysku, której celem jest gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów [Ustawa, 1996].

Współcześnie, istnienie muzeów jest zjawiskiem powszechnym i często spotykanym. Charakter muzeum zależy od rodzaju zbiorów w nim gromadzonych, ale także od tradycji kulturowych danego regionu, warunków społecznych, ekonomicznych i politycznych czy też systemu edukacyjnego, dlatego niezwykle trudno jest stworzyć i opracować typologię tego typu pla-

cówek, która w pełni oddawałaby strukturę i funkcje wszystkich typów zbiorów [Żygulski jun., 1982, s. 81]. Szczególne miejsce zajmują muzea książki. Jak pisze Małgorzata Komza określenie miejsca muzeum książki w hierarchii innych placówek nastrocza pewne trudności, gdyż traktowane są one jednocześnie jako muzea humanistyczne i techniczne. Podkreśla, iż łączą one różne typy zbiorów, scalają takie, które mogą wchodzić w skład muzeów archeologicznych, etnograficznych, rzemiosł i przemysłu artystycznego oraz techniki [Komza, 2003, s. 255-256].

„Kryterium doboru książek [...] do muzealnej ekspozycji może stanowić rzadkość egzemplarza, wiek, ale bardzo często walory estetyczne edycji. I wystawy według tego kryterium komponowane są chyba najpopularniejsze w muzeach książki dawnej. Często stanowią one część muzeów literatury, muzeów biograficznych czy historycznych. U źródeł [...] kolekcji często stoją pasje bibliofilskie poszczególnych kolekcjonerów. Ich zbiory dawały niekiedy początek cennym, stopniowo uzupełnianym przez kolejnych właścicieli mniejszym lub większym muzeom. Bywało tak, że przyszłe ekspozyty od początku były kupowane z intencją przekazania ich społeczeństwu. I tak z kolekcji prywatnych powstawały muzea autorskie, będące indywidualnym upodobaniem kolekcjonerów” [Komza, 2003, s. 259].

Warto zwrócić również uwagę na ogólną charakterystykę muzeów sztuki książki jaką przedstawił Janusz Dunin [Dunin, 1993, s. 3-41]. Autor skupił się na miejscach przechowywania książki artystycznej, akcentując znaczenie w tym procesie muzeów.

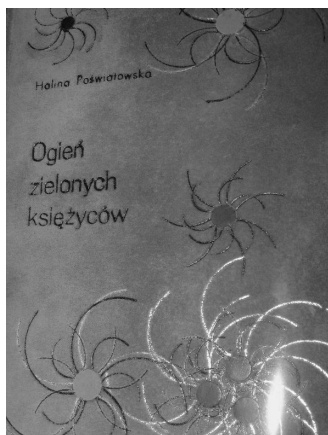
W Polsce istnieje kilka muzeów książki, które nie tylko z nazwy sugerują rodzaje przechowywanych ekspozycji, ale również gromadzą informacje o autorach publikacji czy też właścicielach kolekcji. „Zasadniczy przełom w sytuacji polskiej książki artystycznej nastąpił w ciągu ostatnich dwudziestu lat wraz z pojawieniem się dwóch wydawnictw, dla których związek książki i sztuki wyznaczył profil działalności wydawniczej oraz kierunek poszukiwań twórczych zainspirowanych przez książkę. Wydawnictwo Artystyczne Urszula Kurtiak i Edward Ley z Koszalina oraz wydawnictwo ‘Correspondance des Arts’ Jadwigi i Janusza Tryznów z Łodzi wprowadziły na krajowy rynek książkę w artystycznej formie - sięgając do osiągnięć sztuk plastycznych, poligrafii i rękodziela artystycznego. Sukces wymienionych wydawnictw związany jest niewątpliwie z modą na kolekcjonowanie książek artystycznych i unikatowych, a także z wyzwalaniem się książki z reguł obowiązujących w wysokonakładowej produkcji wydawniczej. Książka - przedmiot intymny, osobisty, zarazem posiadający swój indywidualny i niepowtarzalny charakter - zyskuje stale na popularności. Jednocześnie, dzięki zaangażowaniu w ideę książki artystycznej coraz większego grona profesjonalistów oraz artystów z różnych dziedzin, książka taka została w pełni doceniona jako dzieło sztuki, posiadające określoną wartość estetyczną, a także rynkową” [Dunin, 1993, s. 36-39].

Wydawnictwo Artystyczne Urszuli Kurtiak i Edwarda Leya oficjalnie rozpoczęło działalność w 1989 roku. Zbiegło się to ze zmianą systemu ustrojowego i wprowadzeniem reform gospodarczych [Ustawa, 1988], które umożliwiły założenie własnego wydawnictwa. Wcześniej wydawcy prowadzili obwoźny antykwariat i introligatornię. Na początku lat dziewięćdziesiątych Edward Ley nawiązał kontakt z byłymi penitencjariuszami ciężkich więzień, od których uczył się fachu introligatorskiego. Nie było bowiem tajemnicą, iż więźniowie podczas odbywania kary uczyli się różnorodnego rzemiosła artystycznego, w tym zdobnictwa książek.

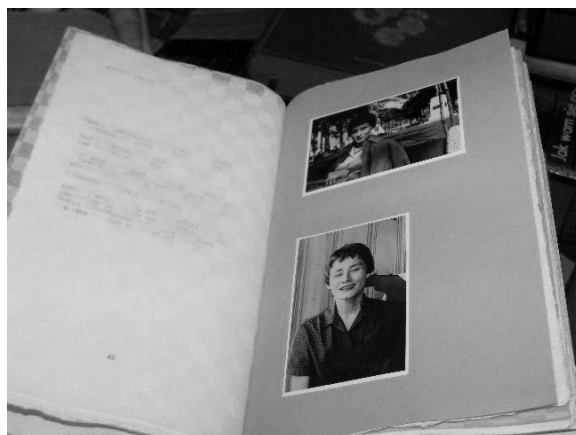
W tym samym czasie żona Edwarda Leya – a zarazem współwłaścicielka wydawnictwa – Urszula Kurtiak wyjechała do miejscowości Ascona, położonej w dystrykcie Locarno w kantonie Ticino, w Szwajcarii, gdzie przez dwa lata uczyła się w znanej na całym świecie szkole introligatorstwa artystycznego i konserwacji książki Professional School for Book Restorers (Centro del bel Libro Ascona) [The centro]. Ponieważ w tym czasie brakowało na Pomorzu szkoły kształcącej introligatorów i artystów książki, U. Kurtiak zwróciła się o pomoc finansową do rządu francuskiego. W 1995 roku strona francuska przyznała stypendium naukowe na dalszy rozwój przedsięwzięcia. Pozyskane w ten sposób środki wydawcy zainwestowali w szkolenia i materiały na książki. W tym samym roku otwarli też prywatne Muzeum Sztuki Książki oraz szkołę introligatorstwa artystycznego Legatoria Artificiosa, w ramach których nie tylko zajmują się wydawaniem i konserwacją książek, ale również przekazują nabytą wiedzę wszystkim zainteresowanym. Głównymi odbiorcami dzieł stworzonych w pracowni w Koszalinie są znane osobistości świata nauki, religii i polityki. „Profil działalności oficyny obejmuje wydawanie niskonakładowych, bibliofilskich edycji, usługi introligatorskie, poligraficzne i konserwatorskie. W dorobku edytorskim Wydawnictwa Kurtiak i Ley znajduje się kilkadziesiąt unikatowych pozycji klasyków literatury polskiej i światowej, w nakładach od pięciu do tysiąca numerowanych egzemplarzy. Charakterystyczną cechą tych wydawnictw jest zróżnicowanie ich wyglądu, a nawet materiału piśmienniczego w obrębie danej edycji. Poszczególne wersje jednego tytułu różnią się zazwyczaj kolorem i rodzajem materiału introligatorskiego (jedwab, pergamin, skóra, kamienie szlachetne), gatunkiem materiału piśmienniczego (papier ręcznie czerpany, papirus), szatą graficzną i zdobieniem książek” [Misiak, 2002, s. 359-361].

Początkowo U. Kurtiak i E. Ley tłoczyli książki w drukarniach typograficznych w Jędrzejowie i Dusznikach Zdroju. Pierwszą książką, która praktycznie w całości powstała w Koszalinie, dzięki uprzejmości drukarni „Intropol”, były wiersze Haliny Poświatowskiej *Ogień zielonych księżyców*. Książka wydana na czerpanym papierze w kolorze chamois z Dusznik, stała się symbolem ciężkiej pracy małżeństwa introligatorów. Jest to bowiem pierwsza książka zapachowa w tej niezwyklej oficynie. Dzieło Poświatowskiej wyróżnia się zapachem konwalii, gdyż - jak informują twórcy - był

to ulubiony zapach autorki. „Do wydania tego tytułu przyczynił się znacząco wielbiciel poetki, Piotr Dybowski. Już sam pomysł książki jest unikalny. Tomik składający się z najpiękniejszych wierszy Haliny Poświatowskiej, pomyślany jest jako rodzaj albumu pamiątek. Zaskakują w nim pełne żywych kolorów fotografie poetki wykonane w latach sześćdziesiątych w Ameryce. W romantycznych małych kopertkach czytelnik znajdzie faksymilia niektórych jej rękopisów. Książka powstała z uwielbienia poetki, która za życia była owiana legendą, trwającą do dziś” [*Poświatowska Halina*].

Fot. 1. H. Poświatowska, *Ogień zielonych księżyców* – oprawa (Fot. A. Kotwica)

Fot. 2. H. Poświatowska, *Ogień zielonych księżyców* – oryginalne fotografie autorki (Fot. A. Kotwica)

Kiedy powstała następna książka – *Sztuka kochania Owidiusza*, narodził się pomysł stworzenia unikatowych egzemplarzy, różniących się od siebie [Grabski, 2009]. Książkę tę wydrukowano w wysokim, jak na tę oficynę, nakładzie 499 egzemplarzy. „Pierwszych 10 tomików otrzymało ekskluzywną oprawę w postaci zdobień unikatowymi naturalnymi kamieniami w srebrze. Kolejne egzemplarze, do 150. włącznie, oprawione zostały w wiśniową lub czerwoną skórę, a pozostałe - w półskórek” [Drzewiecki, 2005]. Publikacja wzbogacona została kompozycją zapachową o nazwie „kouros”, w której skład wchodzi m.in. piżmo stanowiące aluzję do frywolności Owidiuszowskiego tekstu.

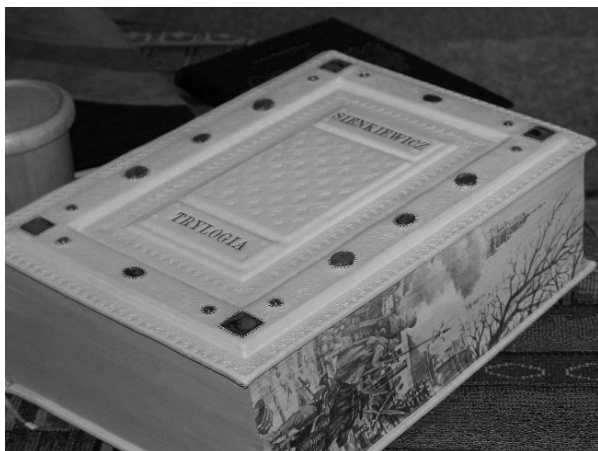
W bogatym dorobku wydawnictwa uwagę przyciąga również Owidiusza *O kosmetyce twarzy pań - De Medicamine Faciei Feminae*. To edycja polsko-łacińska, wydana w postaci zwoju papirusowego. Badania nad dawną książką oraz technologiami jej wytwarzania spowodowały, że książka ta została wydana zgodnie z dawnymi zasadami. Ręcznie barwione ilustracje wykonane zostały przez Jerzego Kozimora. Książka zaopatrzona jest w jeden *umbilicus*, czyli drewniany drążek ułatwiający czytanie.

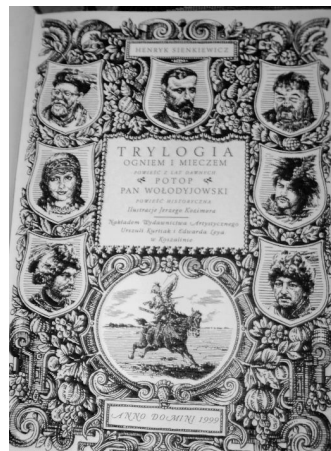
Fot. 3. Owidiusz, *O kosmetyce twarzy pań* – publikacja wydana na papirusowym zwoju (Fot. A. Kotwica)

Z biegiem lat książki Wydawnictwa Kurtiak i Ley w Koszalinie stały się tak popularne, że zaczęto je kupować na prezent. Jak pisze M. Komza zwyczaj obdarowywania książkami ukształtował się w Europie dopiero w XIX wieku, lecz pierwsze próby stosowania książek jako podarków pojawiały się już w XVIII stuleciu w Niemczech i we Francji. Na rynku zaczęły ukazywać się wówczas tzw. almanachy literackie. W latach dwudziestych XIX wieku zaczęto wydawać tzw. edycje prezentowe, które można porównać do publikacji wydawanych w Kurtiak i Ley. Starannie opracowane, trwałe i bogato ilustrowane uznawane były za coś niecodziennego i niezwykle cennego. Pożądaną cechą był luksus i wytworność [Komza, 1993, s. 76]. Wśród obdarowanych artystycznymi perełkami znalazły się m.in. znakomitości świata nauki i kultury, głowy państw i kościołów różnych wyznań. Zamówienia najczęściej składają duże firmy, lecz coraz więcej też jest osób prywatnych, które chcą mieć w swych prywatnych bibliotekach prawdziwe dzieła sztuki wydawniczej. Wielu z nich nie chce jednak ujawniać swoich nazwisk. Podczas jednej z pielgrzymek papieża Jana Pawła II do Polski Zarząd firmy PLL LOT postanowił obdarować Jego Świątobliwość takim szczególnym prezentem. Wydawnictwo Kurtiak i Ley rozpoczęło pracę od wnikliwych badań biograficznych obdarowywanego, skupiło się szczególnie na poznaniu jego zainteresowań i pasji. Tak też narodził się pomysł wydania *Listów św. Jana od Krzyża*. Jan Paweł II był zafascynowany postacią świętego, dlatego też otrzymał jedyny w swoim rodzaju unikatowy egzemplarz. Książka wydana na czerpanym papierze została umieszczona w kasecie wysadzanej bursztynami w srebrze. Edycja 5-egzemplarzowa nawiązuje do średniowiecznej tradycji przechowywania cennych druków.

Kolejnym przykładem może być niemniej zachwycające wydanie w 1999 roku ponadczasowego dzieła jakim jest *Trylogia* H. Sienkiewicza. Oprawiona w białą skórę, ozdobiona licznymi tłoczeniami i kamieniami szlachetnymi, książka przyciąga obrazem przedstawiającym wydarzenia z oblężenia Częstochowy, zlokalizowanym na stronicach bloku książki. Malowidło autorstwa Jerzego Koźmina przywodzi na myśl najtrudniejsze chwile narodu polskiego.

Fot. 4. H. Sienkiewicz, *Trylogia* (Fot. A. Kotwica)

Fot. 5. Strona tytułowa Sienkiewiczowskiej *Trylogii* (Fot. A. Kotwica)

Publikacja zawiera również autografy aktorów i realizatorów filmowej wersji *Ogniem i mieczem*. W *Trylogii* znajduje się siedem ilustracji, odbitych na czerpanym papierze. Strona tytułowa ozdobiona została zdjęciami: Henryka Sienkiewicza, reżysera obrazu filmowego Jerzego Hoffmanna oraz aktorów odtwarzających główne postacie: Izabelli Skorupco (Helena Kurcewiczówna), Michała Żebrowskiego (Jan Skrzetuski), Aleksandra Domogarowa (Jurko Bohun), Krzysztofa Kowalewskiego (Jan Onufry Zagłoba) i Zbigniewa Zamachowskiego (Jerzy Michał Wołodyjowski). Łącznie wydano 499 egzemplarzy na papierze bezdrzewnym, w tym 40 egzemplarzy w tzw. oprawie jubilerskiej [*Sienkiewicz*].

Następnym białym krucikiem w tej kolekcji jest *Fletnia chińska*. Treść książki stanowią wyszukane przez Leopolda Staffa niezwykle piękne i wzruszające przekłady chińskiej poezji. Publikacja, również wydana na ręcznie czerpanym papierze, oprawiona w czerwony jedwab, zachwyca niespotykanym dla książki europejskiej kolistym kształtem. Umieszczone tradycyjne chińskie znaki i ideogramy potęgują wrażenie aury orientalizmu. Jak pod-

kreślają właściciele wydawnictwa, umieszczony w centrum koła podwójny znak szczęścia traktowany był w Chinach jak amulet przynoszący szczęście w miłości. Publikacja limitowana, pachnąca jaśminem inspirowane do badań nad kulturą wschodu.

Fot. 6. Fletnia chińska (Fot. A. Kotwica)

Innym przykładem może być wybór najpiękniejszych i najbardziej znanych kolęd *Pastorałki polskie* zebranych w tomie o rzadkiej formie – w celu wywołania skojarzeń „z magiczną atmosferą świąt Bożego Narodzenia książce nadano kształt serca. Każdy egzemplarz nakładu został ręcznie oprawiony w jasnożółtą skórę i ozdobiony tłoczonym szlakiem roślinnym, który na okładzinie przedniej wzbogacają złote listeczki. Marginesy kart są ozdobione bordiurą o motywach roślinnych i zwierzęcych oraz stylizowanymi miniaturami o tematyce bożonarodzeniowej. Poniżej tytułu każdej pastorałki umieszczono kilka linijek zapisu nutowego kolędy. Opracowanie graficzne książki i wybór utworów są dziełem Urszuli Kurtiak, autorem ilustracji jest Jerzy Kozimor. *Pastorałki* wydano w nakładzie 388 egzemplarzy” [Razcwarkow, 2005].

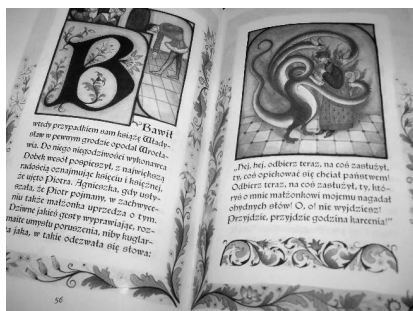
Kolejną intrologatorską perełką, która przyciąga oko bibliofila jest niezwykła książka kucharska zatytułowana *Compendium ferculorum albo zebranie potraw przez Stanisława Czernieckiego kuchmistrza hrabiego Aleksandra Michała Lubomirskiego napisana*. Reprint publikacji z roku 1682, oparty na egzemplarzu przechowywanym w Muzeum Przytkowskich w Jędrzejowie, nie tylko przybliży sekrety staropolskiej kuchni, ale również stanowi świadectwo obyczajów i kultury baroku. Wydana z przepychem godnym epoki, z którą jest niewątpliwie związana, trafia w gusta nie tylko wyrafinowanych smakoszy. Tę wyjątkową i unikatową pozycję „wytłoczono w Oficynie Wydawniczej w Jędrzejowie w nakładzie 500 egzemplarzy. Oprawiono ręcznie w skórę w Pracowniach Intrologatorstwa Artystycznego Kurtiak i Ley w Koszalinie. Sygnaturą KiL (Kurtiak i Ley) ponumerowano egz. od 1 do 350. Całą edycję wykonano tak, jakby była zrobiona 327 lat temu.

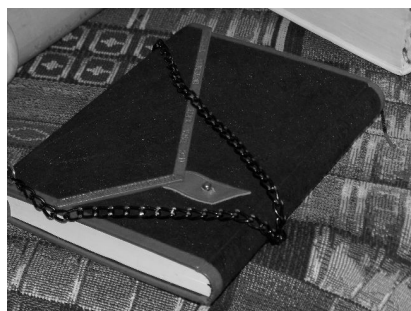
Papier ręcznie czerpany, skład czcionek ręczny, tłoczenie i oprawa w skórę również wykonana ręcznie” [*Compendium*].

W tej kolekcji wyróżnia się także pierwsze wydanie niezwykle bogato ilustrowanej książki pt. *Nowe ogrody*, znanego ogrodnika z epoki baroku Johanna Davida Fülcka. „Ryciny przedstawiają wiele projektów rabat, klombów, kwietników, szpalerów, żywopłotów, ogrodzeń, obiektów i innych kompozycji charakterystycznych dla ogrodów formalnych” [Fülck]. Oprawa kolekcjonerska zwraca uwagę umiejętnym połączeniem różnych rodzajów skór.

Inną pozycją nawiązującą do dawnej książki jest *Kronika opowiadająca dzieje Piotrowe. Historia Piotra Włostowica*. Publikacja przygotowana z niezwykłą precyzją, bogata w oryginalne iluminacje, inicjały i bordiury, nieodłącznie przypomina książkę średniowieczną. Ręcznie wykonana oprawa sakwowa była powszechna od XIV do XVI wieku. Książki wówczas noszono przytroczone do pasa. W przypadku *Kroniki* wykorzystano najlepsze materiały. Czerwona skóra zastosowana na oprawę jest bogato tłoczona, a liczne złocenia na stronicach podnoszą wartość publikacji.

Fot. 7. *Kronika opowiadająca dzieje Piotrowe. Historia Piotra Włostowica* (Fot. A. Kotwica)

Fot. 8. W. Szyborska, *Nic dwa razy* (Fot. A. Kotwica)

Wśród niecodziennych wydawnictw oficyny znalazła się również poezja Wisławy Szyborskiej. Tomik zatytułowany *Nic dwa razy* swą stylistyką przypomina damską torebkę. Oryginalne zapięcie i łańcuszek sprawiają, że książkę można nosić zawieszoną na ramieniu. Czarna zamszowa oprawa, z dodatkiem czerwonej skóry podkreśla kobiecą naturę autorki.

Ciekawym przykładem sztuki introligatorskiej mogą być również *Fraszki i przysłowia* Leonarda da Vinci w przekładzie Leopolda Staffa. „Książkę wydrukowano na papierze bugra w nakładzie 188 egzemplarzy i oprawiono w skórę. Na grzbiecie oprawy zaznaczone są wypukłe zwięzy. Przednia okładzina została ozdobiona złożonymi motywami roślinnymi. Na uwagę zasługuje również przepiękna wyklejka, na której widnieją fragmenty szkiców Leonarda da Vinci. W środku książki wklejono dwie reprodukcje

rysunków machin zaprojektowanych przez włoskiego artystę. Na każdą fraszkę i przysłowie przeznaczono jedną stronę. Teksty rozpoczyna inicjał, w którym wykorzystano motyw skrzydeł z projektu maszyny latającej Leonarda da Vinci” [Razcwarkow, 2005].

Jak można się zorientować na podstawie zaprezentowanych w artykule przykładów, dorobek wydawnictwa charakteryzuje się szczególną dbałością o szczegóły i prawdę historyczną. Wszystkie wydane przez Kurtiak i Ley pozycje przygotowywane są według starych technik drukarskich i introligatorskich. Ręcznie czerpany papier, samodzielnie wycinane przez zecera czcionki, wreszcie ręczne zszywanie poszczególnych kart i zapach powodują, że książki te stają się cennymi dziełami sztuki. W bogatym dorobku oficyny dominują dzieła klasyków literatury, dzieła treści historycznej i filozoficznej, a każde z nich to prawdziwa perełka introligatorska. Bogate zdobnictwo to umiejętne naśladownictwo, a zarazem ocalenie tradycji rzemiosła książki i związanych z nimi wzorów estetycznych. Niektóre wydawnictwa oficyny to trafnie przygotowane kopie dzieł, które już wcześniej zostały opublikowane. Wśród bogatej oferty wydawniczej nie brakuje reprintów, których ceny wielokrotnie przekraczają średnią krajową, a więc są przeznaczone dla niewielkiego grona odbiorców.

Wydawcy umiejętnie dbają o swoje interesy, zgłaszając swoje wynalazki w dziedzinie sztuki introligatorskiej w Urzędzie Patentowym RP. Nawiązują współpracę z uczelniami wyższymi nie tylko z Pomorza, ale i całej Polski. Na praktyki i szkolenia do Koszalina tłumnie przyjeżdżają studenci uczelni artystycznych i humanistycznych. W 2010 roku nawiązano też współpracę z Instytutem Mechatroniki Nanotechnologii i Techniki Próżniowej Politechniki Koszalińskiej w zakresie tworzenia nowych typów opraw książkowych. Trwają prace nad stworzeniem nowej oprawy pokrytej warstwą diamentu.

Od kilkunastu lat oficyna bierze udział w Targach Książki i imprezach promujących książkę i czytelnictwo. Zdobywa liczne wyróżnienia i certyfikaty poświadczające mistrzostwo w dziedzinie introligatorstwa artystycznego. Współpracuje też z bibliotekami w regionie, pomagając w konserwacji i ochronie cennych zbiorów. W razie potrzeby udostępnia maszynę fumigacyjną. Aktywnie promuje polską książkę artystyczną na arenie międzynarodowej. Wśród najważniejszych wyróżnień ostatnich lat można wymienić m.in.: nagrodę główną w kategorii Przedsiębiorstwo Mikro w Konkursie „Koszaliński Denar – Nagroda Gospodarcza Roku 2008” (18 czerwca 2009), honorowy tytuł Mecenasa Polskiego Bractwa Kawalerów Gutenberga (kwiecień 2009), Medal Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek za działalność na rzecz książki, jako dzieła sztuki (Warszawa 2009), czy Certyfikat Solidności w Biznesie (1 marca 2010). Nagrodzono również ekskluzywne wydanie *Fraszek* Leonarda da Vinci w konkursie „Gifts Of The Year 2010” w kategorii Produkty de Luxe.

Mimo wielu pozytywnych aspektów działalności Wydawnictwa Kurtiak i Ley zastanawia wysoce komercyjny charakter przedsięwzięcia. Powstały kilka lat temu Program Partnerski polega na promowaniu i sprzedaży wyrobów artystycznych oficyny oraz unikatowych usług introligatorskich. Ceny książek kształtują się od kilkuset złotych za tom, a program ten gwarantuje sprzedawcy 10% ceny ze sprzedaży. Jak podają sami właściciele oficyny „partnerem może zostać każdy, kto posiada własną stronę WWW, zdecydowanie się umieścić na niej książki Wydawnictwa Artystycznego Kurtiak i Ley i osiągać z tego tytułu prowizję od ich sprzedaży. W programie partnerskim mogą brać udział instytucje, firmy i osoby prowadzące działalność gospodarczą, jak i osoby nie prowadzące działalności gospodarczej” [Program].

Współczesny czytelnik i badacz książki powinien zadać sobie pytanie czy dzisiejsza kultura książki potrzebuje tego typu wytworów? Pomysłowość wydawców oraz zachwycająca szata graficzna i artystyczne wykonanie nierzadko stanowią wspaniałą podarunek dla osoby powszechnie znanej i podziwianej. Dzieła produkowane przez Wydawnictwo Kurtiak i Ley nie są niestety przeznaczone dla szerszego odbiorcy. Aspekt finansowy zaburza recepcję czytelniczą tej grupy produktów. Mimo iż wydawcy przyczyniają się do upowszechnienia wiedzy o historii książki, ich działalność ma charakter współczesnej popkultury a nie retro. Podobnie jak w pierwszej połowie XIX wieku książki-podarki były przeznaczane przede wszystkim do oglądania, rzadziej czytania, książki Wydawnictwa Kurtiak i Ley częściej ozdabiają dom i wyznaczają prestiż obdarowywanego niż służą kształtowaniu doznań intelektualnych w kontakcie ze słowem pisanim. Istotniejsza staje się wówczas pozycja klienta-ofiarodawcy niż szerszy odbiorca.

Bibliografia

Classes at Ascona. „Abbey newsletter” [online]. 1985, Vol. 9, Nr 3 [dostęp: 2010-09-15]. Dostępny w World Wide Web: <http://cool.conservation-us.org/byorg/abbey/an/an09/an09-3/an09-309.html>.

The centro del bel libro Ascona [online]. 2010 [dostęp: 2010-09-07]. Dostępny w World Wide Web: http://www.cbl-ascona.ch/html/index_en.html.

Compendium Ferculorum albo zebranie potraw... „Wydawnictwo Artystyczne Kurtiak i Ley” [online]. 2010 [dostęp: 2010-10-11]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.kurtiak-ley.pl/edycje-bibliofilskie/compendium-ferculorum>.

Drzewiecki H. (2005), *Książki niezwykłe*. „Platinum” [online]. 2005, nr 1 [dostęp: 2010-09-15]. Dostępny w World Wide Web: <http://kurtiak-ley.pl/wp-content/uploads/2007/05/platinum-nr-1-2005.gif>.

Dunin J. (1993), *Na pograniczu książki i sztuki. Wokół zbioru Malerbuchkabinett w Wolfenbuttel*. „Studia o Książce”, t. 19, s. 3-41.

Fülck Johann David – Nowe ogrody. „Wydawnictwo Artystyczne Kurtiak i Ley” [online]. 2010 [dostęp: 2010-11-10]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.kurtiak-ley.pl/nowe-ogrody>.

- Grabski K. (2009), *Z miłości do książek*. „Prestiz: magazyn koszaliński” [online]. 2009, nr 10 [dostęp: 2010-09-10]. Dostępny w World Wide Web: http://kurtiak-ley.pl/wp-content/uploads/Artykuly/Prestiz-Z_milosci_do_ksiazek.pdf.
- Komza M. (2003), *Muzea sztuki książki*. W: *Sztuka książki : historia, teoria i praktyka*. Pod red. M. Komzy. Wrocław, s. 255-268.
- Lachow V. N. (1978), *Szkice z teorii sztuki książki*. Wrocław.
- Misiak J. (2002), *Współczesna polska książka artystyczna*. „Res Historica”, z. 3, s. 357-363.
- Poświatowska Halina – *Ogień zielonych księżyców*. „Wydawnictwo Artystyczne Kurtiak i Ley” [online]. 2010 [dostęp: 2010-11-10]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.kurtiak-ley.pl/poswiatowska-halina-ogien-zielonych-ksiezycow>.
- Program Partnerski Wydawnictwa Kurtiak i Ley. „Wydawnictwo Artystyczne Kurtiak i Ley” [online]. 2010 [dostęp: 2010-11-10]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.kurtiak-ley.pl/program-partnerski>.
- Razcwarkow S. (2005), *Najnowsze dary i nabytki... dla zbiorów nowszych: książki*. „Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej” [online]. 2005, nr 3/174 [dostęp: 2010-10-16]. Dostępny w World Wide Web: www.bn.org.pl/download/document/1246021790.pdf.
- Sienkiewicz Henryk – Trylogia*. „Wydawnictwo Artystyczne Kurtiak i Ley” [online]. 2010 [dostęp: 2010-11-10]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.kurtiak-ley.pl/trylogia>.
- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach*, (Dz. U. 1997, nr 5, poz. 24).
- Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej*, (Dz. U. 1990, nr 41, poz. 324).
- Żygulski Z. (1982), *Muzea na świecie*. Warszawa.